

Sygn. akt II C 879/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 kwietnia 2015 roku

Sąd Okręgowy w Łodzi II Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: S.S.O. Teresa Jakubowska-Wójcik

Protokolant: Dagmara Klimczak

po rozpoznaniu w dniu 8 kwietnia 2015 roku w Łodzi na rozprawie

sprawy z powództwa I. F.

przeciwko D. C.

o zapłatę - na skutek zarzutów D. C. od nakazu zapłaty z dnia 23 maja 2013r., wydanego przez Sąd Okręgowy w Łodzi w postępowaniu nakazowym w sprawie o sygnaturze II Nc 134/13

utrzymuje w mocy nakaz zapłaty Sądu Okręgowego Łodzi z dnia 23 maja 2013 r. sygnatura akt II Nc 134/13.

Sygn. akt II C 879/13

UZASADNIENIE

Powód – I. F. w pozwie w postępowaniu nakazowym z dnia 14 maja 2013 roku, skierowanym przeciwko D. C., wniósł o orzeczenie nakazem zapłaty, że pozwany ma zapłacić powodowi kwotę 132.000 zł na podstawie wystawionego weksla własnego wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz kosztami postępowania, w tym kosztami zastępstwa procesowego. /pозew k. 3-5/

Nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu nakazowym przez Sąd Okręgowy w Łodzi w dniu 23 maja 2013 roku powództwo zostało uwzględnione w całości, zasądzone zostały również koszty postępowania w kwocie 5.267 zł. /nakaz zapłaty k. 19/

W dniu 12 czerwca 2013 roku od powyższego nakazu zapłaty pozwany złożył zarzuty, wnosząc o jego uchylenie w całości, oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu. Pozwany wskazał na rozbieżność między sumą wekslową wpisaną liczbowo i słownie, z których ta ostatnia jest nieczytelna. Ponadto wywodził, że zgodnie z porozumieniem zawartym przez strony w dniu 31 lipca 2012 roku powód wyraził zgodę na rozłożenie spłaty długu na raty miesięczne w kwotach po 5.000 zł każda, poczynając od 10 sierpnia 2012 roku, a zatem dochodzona pozwem należność nie jest wymagalna w całości, bowiem zapis zawarty w par. 2 ust. 2 porozumienia, w myśl, którego, w przypadku zwłoki w zapłacie którejkolwiek z rat, powód będzie uprawniony do dochodzenia pełnej kwoty zadłużenia, należy rozumieć w ten sposób, że chodzi tylko o zadłużenie wymagalne. /zarzuty k. 22-23/

W odpowiedzi na zarzuty pozwanego powód poparł powództwo i wniósł o utrzymanie nakazu zapłaty w całości w mocy i zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego. Powód podniósł, iż suma wekslowa zarówno cyfrowa, jak i słownie została oznaczona prawidłowo na kwotę 150.000 zł, natomiast z uwagi na zapłatę przez pozwanego na rzecz powoda kwoty 18.000 zł niniejszym pozwem dochodzona jest jedynie różnica pomiędzy kwotą zabezpieczoną wekslem własnym a dokonаныmi wpłatami. /odpowieź na zarzuty k. 44-45/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 1 marca 2011 roku I. F. udzielił D. C. nieoprocentowanej pożyczki w wysokości 300.000 zł. Pozwany zobowiązał się zwrócić w/w kwotę do 15 kwietnia 2011 roku. W celu zabezpieczenia spłaty udzielonej pożyczki pozwany w dniu 2 marca 2011 roku wystawił weksel własny, w którym oświadczył, że do dnia 15 kwietnia 2011 roku zapłaci za ten weksel na rzecz I. F. 300.000 zł. Pożyczka ta nie została spłacona w całości. /zeznania powoda protokół rozprawy z 08.04.2015r. – k. 180-181 – adnotacje 00:04:21, 00:06:25, oświadczenie k. 184, weksel własny k. 184/

Z uwagi na obawy powoda, że powyższy weksel straci ważność, strony spotkały się w dniu 2 marca 2012 roku w restauracji hotelu (...), gdzie pozwany wystawił weksel, na podstawie, którego zobowiązał się do dnia 12 marca 2012 roku zapłacić za ten weksel bez protestu na rzecz powoda „sumę: PLN 150.000, - słownie: sto pięćdziesiąt tysięcy złotych”. /weksel k. 17, zeznania powoda protokół rozprawy z 08.04.2015r. – k. 180-181 – adnotacja 00:13:45/

Pismem z dnia 11 maja 2012 roku powód wezwał pozwanego do wykupu weksla własnego poprzez zapłatę kwoty 150.000 zł. Wezwanie to pozwany otrzymał w dniu 23 maja 2012 roku. Na wezwaniu pozwany złożył oświadczenie, w którym zobowiązał się spłacić w całości swoje zobowiązanie do dnia 5 czerwca 2012 roku. /wezwanie do wykupu weksla k.14, wraz z oświadczeniem pozwanego k. 9/

W dniu 14 czerwca 2012 roku strony zawarły porozumienie, na mocy, którego pozwany oświadczył, że nie kwestionuje istnienia wysokości zobowiązania pieniężnego względem I. F. w kwocie 150.000 zł zabezpieczonego wekslem własnym i zobowiązał się zapłacić kwotę 150.000 zł do dnia 20 lipca 2012 roku. /porozumienie k. 10, zeznania powoda protokół rozprawy z 08.04.2015r. – k. 180-181 – adnotacja 00:06:25/

Jednocześnie pozwany złożył pisemne oświadczenie, że do 20 lipca 2012 roku nie będzie podejmował czynności zmierzających do wyzbycia się majątku osobistego oraz objętego małżeńską wspólnością ustawową. /oświadczenie k. 11/

W celu polubownego rozwiązania sprawy spłaty przez pozwanego zobowiązania pieniężnego w kwocie 150.000 zł zabezpieczonego wekslem własnym, w dniu 31 lipca 2012 roku strony podpisały kolejne porozumienie. D. C. oświadczył, iż nie kwestionuje istnienia wysokości zobowiązania pieniężnego względem I. F. oraz że zobowiązuje się zapłacić w imieniu własnym 150.000 zł poprzez comiesięczną zapłatę kwoty nie mniejszej niż 5.000 zł w terminie do 10-go każdego miesiąca, począwszy od sierpnia 2012 roku, przez kolejne 30 miesięcy, do dnia spłacenia pełnej kwoty zadłużenia. W przypadku niewywiązania się przez pozwanego z obowiązku zapłaty którejkolwiek z rat w terminie ustalonym w porozumieniu, I. F. został uprawniony do dochodzenia pełnej kwoty zadłużenia oraz obciążenia dłużnika wszelkimi kosztami postępowania egzekucyjnego. /porozumienie k. 12-13, zeznania powoda protokół rozprawy z 08.04.2015r. – k. 180-181 – adnotacja 00:06:25/

Pozwany zwrócił powodowi w gotówce 18.000 zł. /zeznania powoda protokół rozprawy z 08.04.2015r. – k. 180-181 – adnotacje 00:06:25, 00:09:21, 00:10:30, 00:13:45/

Pismem z dnia 16 kwietnia 2013 roku powód wezwał pozwanego do wykupienia weksla własnego poprzez dokonanie zapłaty 132.000 zł w terminie 3 dni od dnia otrzymania niniejszego wezwania. /wezwanie do zapłaty k. 15-16/

Dnia 10 maja 2013 roku pozwany pisemnie oświadczył, że uznaje swoje zobowiązanie finansowe na kwotę 132.000 zł na rzecz I. F.. Potwierdził, że otrzymał wezwanie do wykupu weksla, stanowiącego zabezpieczenie przedmiotowej wierzytelności i został poinformowany o złożonym pozwie sądowym. Pozwany potwierdził ponadto, iż przyjmuje do wiadomości, że do czasu spłaty pełnej kwoty zobowiązania wszyscy partnerzy biznesowi powiązanych z nim podmiotów gospodarczych zostaną poinformowani o jego zadłużeniu i ewentualnych konsekwencjach egzekucji. Jednocześnie zobowiązał się dobrowolnie wskazać posiadany lub współposiadany majątek na potrzeby egzekucji komorniczej po otrzymaniu adekwatnego wezwania. /oświadczenie k. 183/

W związku z toczącym się postępowaniem w przedmiotowej sprawie Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Piotrkowie Trybunalskim od 15 lipca 2013 roku do 20 października 2014 roku wyegzekwował od D. C. następujące kwoty:

- styczeń 2014 r. – 500 zł,
- luty 2014 r. – 600 zł,
- marzec 2014 r. – 510 zł,
- kwiecień 2014 r. – 510 zł,
- maj 2014 r. – 500 zł,
- czerwiec 2014 r. – 500 zł,
- lipiec 2014 r. – 88,90 zł.

Kwoty te zostały zarachowane na koszty egzekucyjne zgodnie z art. 1025 k.p.c. /pismo k. 171/

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o powołane dowody w postaci załączonych do akt dokumentów oraz zeznań powoda.

Sąd Okręgowy, zważył co następuje:

Zarzuty od nakazu zapłaty wniesione przez pozwanego D. C. nie zasługują na uwzględnienie.

Podstawą odpowiedzialności pozwanego jest weksel, który jest dokumentem ściśle sformalizowanym przez ustawę z dnia 28 kwietnia 1936 roku - Prawo wekslowe (Dz. U. Nr 37, poz. 282). Koniecznym warunkiem powstania tego zobowiązania jest wystawienie weksla, a więc dokumentu, który musi spełniać określone wymagania formalne. Dla weksla własnego, z którym mamy do czynienia w przedmiotowej sprawie, wymagania te określone zostały w art. 101 i następujących cytowanej ustawy. Od spełnienia określonych w tych przepisach przesłanek uzależnione jest traktowanie dokumentu, jako weksla własnego. Przesłanki te muszą być, zatem przestrzegane pod rygorem nieważności. Samo wystawienie dokumentu odpowiadającego przewidzianym dla weksla własnego wymaganiom formalnym nie kreuje jednakże zobowiązania wekslowego wystawcy, gdyż do powstania tego zobowiązania konieczna jest jeszcze umowa między wystawcą a remitentem. Umowa ta rodzi wzajemne obowiązki stron zobowiązania wekslowego. A zatem do powstania zobowiązań wekslowych konieczne jest – obok podpisania weksla – wydanie dokumentu, które ma charakter umowy (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 20 września 1994 roku, III CZP 113/94). Przyjęcie umownej teorii zobowiązania wekslowego nie zmienia jego formalnego charakteru. Konieczną jego przesłanką jest, bowiem czynność prawna wyrażona w wekslu. Nieważność samego weksla powoduje, iż zobowiązanie wekslowe – pomimo zawarcia umowy – nie powstanie.

Pomimo, iż wystawienie weksla z reguły znajduje podstawę prawną w stosunkach kausalnych zachodzących pomiędzy stronami – to zobowiązanie wekslowe ma charakter abstrakcyjny. Causa tego zobowiązania nie jest wyrażona w wekslu i nie ma wpływu zarówno na ważność, jak i realizację wierzytelności wekslowej. Zobowiązanie wekslowe nabiera, bowiem samodzielnego charakteru, jest inkorporowane w samym wekslu. Dlatego też posiadanie dokumentu weksla przez wierzyciela jest niezbędną przesłanką istnienia jego uprawnień wekslowych, a zarazem przesłanką legitymacji formalnej (art. 16 w zw. z art. 103 prawa wekslowego). Podobny pogląd wyraził Sąd Najwyższy w uchwale składu 7 sędziów z dnia 29 czerwca 1995 roku III CZP 66/95 – OSNC 1995/12/168, a także Sąd Apelacyjny w Łodzi w sprawie I ACa 1134/04.

Zobowiązanie pozwanego D. C. (jako wystawcy weksla własnego) jest, więc stosunkiem prawnym odrębnym względem leżącego u jego podstaw zobowiązania. W związku z tym na ważność zobowiązania wekslowego nie ma wpływu

nieistnienie lub upadek stosunku podstawowego. Powód nie musi, zatem wykazywać ani podstawy gospodarczej zobowiązania wekslowego, ani też faktu jej istnienia. Musi jedynie przedłożyć dokument weksla, na który się powołuje. Abstrakcyjny charakter zobowiązania wekslowego znajduje wyraz w ograniczeniu zarzutów przysługujących dłużnikowi wekslowemu wobec wierzyciela. Jednakże w stosunku między wystawcą weksla własnego a remitentem – dłużnik może podnosić wszelkie zarzuty, zarówno obiektywne (dot. formy weksla), jak i osobiste z art. 17 prawa wekslowego. Dopuszczenie zarzutów dotyczących stosunku podstawowego, pomimo, iż zobowiązanie wekslowe ma charakter abstrakcyjny, ma uzasadnienie w tym, że konstrukcja czynności prawnej abstrakcyjnej nie pozbawia doniosłości prawnej wadliwości istniejących w zakresie stosunku podstawowego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 kwietnia 2001 roku, III CKN 341/00, OSNC 2002/4/50).

W przedmiotowej sprawie pozwany nie podniósł żadnych skutecznych zarzutów zarówno obiektywnych, jak i osobistych wynikających z art. 17 w zw. z art. 103 prawa wekslowego. Zarzut wadliwego wypełnienia weksla, tj. rozbieżność między sumą wekslową wpisaną liczbowo i słownie nie zasługuje na uwzględnienie.

Wekslem własnym jest tylko taki dokument, który zawiera bezwarunkowe przyrzeczenie wystawcy zapłacenia oznaczonej sumy pieniężnej (art. 101 i 102 prawa wekslowego). Załączony do akt sprawy weksel został wypełniony zgodnie z obowiązującymi przepisami wynikającymi z art. 101 prawa wekslowego i zawiera wszystkie wymagane przez prawo warunki ważności, a zatem: sumę pieniężną, datę i miejsce wystawienia weksla, termin i miejsce płatności, nazwisko osoby, na której rzecz zapłata ma być dokonana, podpisy wystawcy.

Spełnienie wymagania w zakresie odnoszącym się do oznaczenia przyrzeczonej sumy pieniężnej zakłada przyrzeczenie w dokumencie zapłaty oznaczonej słownie lub cyframi (art. 6 prawa wekslowego) sumy wyrażonej w określonej walucie (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 8 września 1995 r., III CZP 105/95, OSNC 1995, nr 12, poz. 174, oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 września 2005 r., I CK 71/05), będącej w obiegu w chwili wystawienia dokumentu w którymkolwiek państwie świata (por. art. 41 prawa wekslowego, a co do tego przepisu - wyrok Sądu Najwyższego z dnia 1 grudnia 2006 r., I CSK 299/06, OSNC 2007, nr 10, poz. 157). Sumę pieniężną oznacza się przez podanie kwoty i waluty. Nieważność weksla powoduje brak oznaczenia waluty, w jakiej wyrażono sumę wekslową (orz. SN z 8.9.1995 r., III CZP 105/95, OSN 1995, Nr 12, poz. 174).

Na wystawionym przez pozwanego wekslu suma pieniężna została oznaczona kwotowo jako „PLN 150.000” oraz słownie „sto pięćdziesiąt tysięcy złotych”. W tym przypadku nie stanowi różnicy użycie powszechnie znanego skrótu waluty przy sumie wekslowej podanej cyfrowo, jak np. USD, PLN i wpisanie słownie waluty przy sumie wekslowej oznaczonej literami. Skrótny PLN jest to symbol walutowy złotego zapisany w międzynarodowym standardzie zawierającym trzyliterowe kody oraz nazwy walut, przyjęty przez Międzynarodową Organizację Normalizacyjną (ISO 4217). Podana w wekslu suma pieniężna PLN 150.000 zł odpowiada kwocie oznaczonej słownie, bez względu na to, czy kwota ta została napisana właściwie pod względem ortograficznym, bowiem fonetycznie brzmi jak „sto pięćdziesiąt tysięcy złotych”.

Z uwagi na powyższe uznać należy, iż weksel złożony przez powoda do akt sprawy, będący podstawą dochodzonego przez niego roszczenia, spełnia wymogi z art. 101 cyt. ustawy, a zatem jest ważny.

Podnieść również należy, iż w zawartych porozumieniach w sprawie spłaty zobowiązania pieniężnego w kwocie 150.000 zł zabezpieczonego wekslem własnym, pozwany nie kwestionował istnienia wysokości swojego zobowiązania względem powoda. Na podstawie porozumienia z dnia 31 lipca 2012 roku pozwany zobowiązał się spłacać 150.000 zł poprzez zapłatę kwoty nie mniejszej niż 5.000 zł miesięcznie przez kolejne 30 miesięcy aż do spłacenia całkowitego zadłużenia. Natomiast w przypadku braku spłaty którejkolwiek z rat w terminie ustalonym w porozumieniu, I. F. został uprawniony do dochodzenia pełnej kwoty zadłużenia oraz obciążenia dłużnika wszelkimi kosztami postępowania egzekucyjnego. Pozwany zobowiązał się spłacić zadłużenie przez 30 miesięcy, począwszy od 31 lipca 2012 roku do lutego 2015 roku. Bezsporne jest to, że pozwany zwrócił powodowi 18.000 zł, tak więc powód może domagać się pozostałej kwoty wskazanej w wekslu, tj. 132.000 zł, która była wymagalna w dniu wydania orzeczenia w przedmiotowej sprawie.

Na podstawie art. 481 § 1 k.c. jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Zgodnie z żądaniem powoda Sąd zasądził odsetki ustawowe w zakresie kwoty 132.000 zł od dnia wniesienia pozwu, tj. od 14 maja 2013 roku, do dnia zapłaty.

Rozstrzygnięcie o kosztach procesu zapadło w oparciu o zasadę wyrażoną w art. 98 k.p.c. Na zasądzoną z tego tytułu od pozwanego na rzecz powoda kwotę złożyły się: opłata od pozwu w wysokości 1.650 zł, koszty zastępstwa procesowego w wysokości 3.600 zł ustalone w oparciu o § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. 2013, poz. 490) oraz opłata od pełnomocnictwa wysokości 17 zł.

Mając powyższe na uwadze, wobec braku uzasadnionych i udowodnionych zarzutów, Sąd utrzymał zaskarżony nakaz zapłaty w mocy w całości (art. 496 k.p.c.).